

ko v nedeljo v mengeški cerkvi Lenko kličejo, da vzame nekega kajžarja iz Loke. Za moje dnarje si je avbo kupila, jez pa nisem čakal poroke, ampak še tisti dan sem odpo-vedal in šel. (Dal. sl.)

Samci.

Poslovenil Lovro Slanov.

Samši stala siva skala
Je vsejana sred morja;
Skor sem ji zavidil, samši
Da stoji vendar terdna.

Samši tam na sivi skali
Krasno, krepko zeleni
Mi drevo; skoraj bi hvalil,
Samši da vendar cveti.

Samši obletava skalo
In drevo škerjanc krilat,
Skor sem srečnega res štel ga,
Da še žvergoli tak rad.

Pa škerjanc, drevo in skala,
Zdaj vam ne zavidam zlo!
Ker je hitro trešil vetra
Le en pih v morje drevo.

V vodo verže trud škerjanca,
Prej kot bratje prileté,
In valovi so spodril
Hitro skalo samši le.

Ah, takrat sem vas se spomnil,
Doma moj'ga, pesniki!
Ki vi samši, bratom ptuji,
Men'te venec splesti si;

Se obračate hlepeči
K jutru, jugu, severju,
Ah, pa vsi le zaničljivo
S herbtom k domu svojemu!

Ste le samši skale v morju,
Le drevesa samši ste!
Samši le škerjanci, samši
V zraku sinjemu poje!

Skale vporne skup! škerjanci
Zmoteni v slog! zdetne vé,
Objemite se drevesa,
Korenin in vej polné.

Vsi bodimo skalna bramba,
Da tak terden, krasen jez
Prot sovražnim občnim valom
Nespodrušen stal bo res.

Bodimo dreves dobrava
V društvu dvojno cvetna vsa;
Čez ljubo objete verhe
Hrup nezmožen le vihra!

Bodimo vsi kor škerjancev,
O, taj dvojno lep doní
Sladki glas sto pers poječih,
V više solnčne žvergoli!

Šolarske pesmi.

Šolske postave vелеvajo sedANJI čas, da se tudi šolska mladina peti učí, in to je prav, zakaj lepo petje je dober kos omike.

Naš narod rad poje in sliši se sém ter tjé tudi prav dobro peti, čeravno otroci posebnega poduka v petji niso dobili in se po sekiricah (notah) peti niso učili.

Tudi dozďaj ni bilo ravno obilo pripravnih pesmic za mladost. Posvetne pesmi otrokom serce kalé; cerkvene pesmi pa tudi nikjer serca tako ne presunejo in proti nebesom ne povzdignejo kakor ravno v cerkvi, kjer človeka spodbada sveti kraj in božja beseda.

Podati mladini pripravnih popevk in učiteljem na pomoč priti, je zložil gospod J. Fleišman venec mnogoverstnih pesem, ki so prišle ravno zdaj pri J. Giontini-tu v Ljubljani pod naslovom „Šolarske pesmi“ na svitlo.

Pesmice („molitev“, „vesela šola“, „mladost“, „zlati čas“, „starišev ljubezen“, „pojmo radi“, „pomlad“, „metuljček“, „soluce“, „poletni večer“, „domovina“, „bela Ljubljana“, „zibka Save“, „na V. Vodnika“, „slovo šolarjev“, „božji dan“) so, kakor častiti bravei vidijo, dobro izbrane, za mladost po svojem zapopadku ravno pripravne, pa tudi napevi skozi in skozi zmožnosti mladih gerl primerni. Prav bi bilo, da bi gosp. učitelji vseh slovenskih ljudskih šol segli po tej zbirki, ktero je gosp. izdatelj že s tem posebno zanimivo naredil, da je s kratkimi besedami pridjal nauk, kako naj se vadijo šolarji na posluh peti, ktereга tako-le razlaga:

Učitelj naj razloží šolarjem pogloblitve reči o muziki sploh, čemu so sekirice (note), kaj je oddih ali prenehlje (pauza), takt ali udarec, kaj mera časa (tempo) itd. Naj jim dalje kaže, kako usta odperati, da preveč ne zijajo, pa tudi zob skup ne tišijo; pri petji naj imajo usta to podobo ; obraz mora biti prijazen. Da jim pravi sluh obudí, naj učitelj stopnje ali škalo s čistim glasom —a— zapoje, z roko pa takt daje. Na to naj poskušajo šolarji —a—

prav po taktu zapeti. Nekteri ga bodo kmalo zadeli. Od začetka naj jih vadi sam ton —c—, kadar tega zadenejo, pa c—d—e, pozneje c—d—e—f—g in tako naprej; pa le toliko kar gerlo zamore, nikoli s silo. Pervič naj pojó le nekteri šolarji, po tem pa cela šola škalo.

Če jo dobro znajo, se jim razlaga drugi glas ali sekond. Šolar naj zapoje prim, učitelj pa zraven sekond, ene-krat pa tudi škalo. Potem naj poskusita dva šolarja, eden prim, drugi sekond, škalo gori in doli; v tem se mora verstiti po 4, 6 ali več šolarjev, dokler se čisto in gladko ne poje, brez naveličanja.

Ako dva glasa večji del dobro šolarjev poje, naj zopet učitelj sam tretji glas, kakor v akord pride c—g—e, zraven zapoje, in to naj ponavlja velikrat. Potem naj šolar, ki ima dober sluh, začne tretji glas poslušati; kmalo tudi ga bo zadel. To naj se dolgo ponavlja.

Zadnjič pride četrty glas na versto, ktereга učitelj zopet sam zapoje, potem ga šolarji poskušajo, in zdaj je celi akord c—g—e—c skupaj. Če čisto doní, vzamejo v roke „Šolarske pesmi“; učitelj jim zapoje v prvi pesmi „Molitev“ zopet od konca prvi glas; če ga vsi šolarji dobro znajo, začne družega, tretjega in četrtega; se vé da počasi gré — pa vendar le gré, in če gré perva pesem tudi z trudom, se učijo prihodnje že lahko in hitreje. Škala se mora pred vsakim ukom ponavljati. Da se šolarji preveč ne ženejo, preveč ne derejo, naj se pazi, da pojó nekatere verste tiho, (p. piano) prav tiho (p.p. pianissimo), druge pa močno (f. forte), prav močno (ff. fortissimo), kakor je zaznamovano v pesmih. Da petje šolarje še bolj mika, se poje včasi solo ali samopev, duett ali dvopev, tercett ali tripev, quartett ali čvetverospév, kor ali zbor vseh; posebno veselje je za šolarje, da se verstijo in glase skušajo.

Marsiktero gerlo se v kratkem času sčisti in okrepčá, da mu glas gladko teče in tako jasno doní, da ni prejšnjemu podoben. Pa skerbno naj se pazi in od vseh šolarjev tirja, da vsako čerko, kakor tudi vsako besedo razločno in gladko izgovarjajo, da na migljaj začnó, in ravno tako jenjajo, da prav za prav po taktu dihajo.

To je jedro nauka za prepevanje na posluh. Posebnosti omikanega petja vsak učitelj sam vé. —

Tako razklada gosp. Fleišman nauk, kako na posluh peti.

Pri ti priliki moremo povedati, da obširniši uk zastran petja v šoli, za petje v cerkvi in za petje ljudstva po postavah pedagogike in estetike spisuje gosp. izdatelj „šolarskih pesem“ in te bukve utegnejo kmali na svitlo priti. Želeti je res za napredek našega ljudskega petja, da bi imeli kakošno vodilo za tako podučevanje, ki bi se po učiteljih rabilo povsod.

Kratkočasnica.

Napoleon III., študent v Augšburgi.

Sedanji francozki cesar Napoleon III. je nekďaj prebival v mestu Augsburg na Bavarskem s svojo materjo Hortenzijo in je tam tudi v šolo hodil. Ker je bil rojen v Parizu, mu je gladko tekell le francozki jezik; nemškega je malo znal, toda kmalo se ga je tako navadil, da se je lepo pogovarjal po nemški s svojimi šolskimi tovarši. V tistem razredu, kjer je Napoleon bil, je učil zlo učen profesor, ki pa že prileten je popoldne, posebno poleti, večidel vsaki dan malo zadremal na leci. Napoleona je jezilo učenikovo dremanje; zato reče nekega dne svojim tovaršem: „To se pač ne spodobi, da naš profesor vsaki dan popoldne na leci dremlje; bote vidili, jez ga bom odvadil in mu zaspanca pregnal“.

Neki popoldne res spet zaspanec učenika posili. V tem pa, ko profesor dremlje, Napoleon na sprednjo steno lece zarisa s svinčnim klincom tri kroge, v sredi pa naredí černo piko. Napravil si je potem več kroglic iz papirja in pomaže jih s nekim mazilom, da se je vsaka prijela, kamor

jo je vergel. Take kroglice je metal Napoleon v ris in se vadal, da bi v sredi črno piko (centrum) zadel, kar mu je večkrat po sreči šlo. Šolarji so si kratek čas delali, gledaje, kako bo Napoleon zadel, kadar je namerjal kroglo vreči. Enega dné mu reče tovarš: „Daj, daj tudi meni kroglico, da jo veržem; rad bi videl, ali jo bom djal v ris ali ne“. Napoleon pravi: „Nimam nobene več; jutri jih bom več prinesel in ti boš najpervi vergel“. Že prav. Drugi dan popoldne že komaj čakajo študentje, da je profesor zadremal. Ko zadremlje, dá Napoleon kroglico svojemu tovaršu rekoč: „Tù imaš; ti boš zdaj prvi vergel; meri dobro, da zadeneš“. Študent verže, pa joj! grozen strah po vsi šoli. Kroglica se je razletela in počila, kakor bi kdo s pištolo vstrelil. Profesor se je v svoji dremoti tako prestrašil, da s stola pade in meni, da je vstreljen. Kroglica je bila s smodnikom natlačena in tako napravljena, da kamorkoli bi bila priletela, se mora raznesti. Profesor se vendar zbrihta, se spravi na noge, gré naravnost direktorja klicat in vés prestrašen pravi: „V to šolo ne grem več; končati me hočejo; streljajo v mene“. Študentje vsi prestrašeni se pogledujejo, češ, kaj bo zdaj; samo Napoleon sedi pokojin in ni nič prestrašen ter se smehlja.

Kmaló pride šolski vodja, ž njim tudi profesor; natanko sta hotla zvediti: kdo je strelil. Vodja vpraša serdito: „Kdo je to storil?“ Vse tiho. „Kdo je to storil?“ vpraša vodja še enkrat. Vse tiho. — Vodja pravi na to: „Ker nočete povedati dolžnega, bote pa vsi kaznovani. Na to vstane študent najpervi med vsemi in pohlevno reče: „Gospod direktor! sej sami že lahko mislite, od kod shaja ta burka“. Vodja oestro pogleda Napoleona, kateri pa miren, neprestrašen in kakor vés nedolžen sedi v stolu. Na vprašanje: ali je on strelil? serčno odgovori: „Pričo vseh šolskih tovaršev rečem, da jez tega nisem naredil“. Tako terdno je tajil in se nikakor ni udal, da mu nič niso mogli storiti; njegov tovarš pa, ki je spoznal, da je kroglico s smodnikom vergel, da se je razpočila, je bil zapert.

Tako zvit je bil Napoleon še študent. Napoleon je že takrat imel terdne misli, da bo kdaj cesar, ker je več svojim šolskim tovaršem, kateri so mu bili prijatli, obljubil dati dobre službe, kar je tudi spolnil. Eden izmed tistih je cesarjev kaplan, drugi pa je spovednik. Višnjogorski.

Na maternem grobu.

Kak utrinjajo solzice
Na zeleni griček se! —
Tù počivajo koščice
Moje mile mamice.

Le počivaj zdaj v pokoji,
Mila mati, sladko spi!
Zemlja Tebi lahka bodi,
Duša rajsko naj živi!

O prezgodaj si zaperla
Svoje miljene oči;
Si samotno me pustila,
Se podala v grob noči.

Vse posvetno hitro mine,
V prah, pepél se spremeni;
Truplo hladni grob zakrije,
Duša večno le živi.

Že cvetice glej cvetijo
Tam, kjer zlata mama spi;
Naj prijetno le dušijo,
Dokler angelj jo zbudi!

Karl Kalliger, učenik.

Narodni prigovori.

Nabral J. Bilc.

Sem potreben ko berač kruha (Bistriški).
Se bliska od Kopra, bo suknja mokra (Bist.).
Si došal s pira na broskve (Reški). Z gosti na kosti.
Iskat će sec mater (Reš.). Huda zima bo.
Dajmo luka i kruha, dok se drugo skuha (Reš.).
Šal je s trebuhom za kruhom (Reš.).
Ča više gèrmi, to manje daži (Reš.).
Ča mi hasni da mi krava mleko dá, kad mi ga proleje (Kastavska).

To mi boš vernil, kadar vrabec prosó (Bist.). Nikdar ne boš povernil.

Gleda ko volk iz krügle — miš iz moke (Bist.).

Ni dobro s snedenim žitom v mlin hoditi (Dolenska).

Kadar prosi, zlate usta nosi; kadar pa vrača, herbet obrača (Poljanska).

Iz te moke ne bo kruha (Bist.).

Dans tica tico vje, da mesó jé (Dol.). O velikih praznikih.

Sem ostal sam, kakor berač na žegnanji (Dol.).

Dopisi.

Iz Dunaja 29. aprila. ☉ V zadnem listu „Novic“ je bilo povedano, da je bilo barona Bruk-a, c. k. ministra dnarstva, božje zadelo, — pa ko so „Novice“ to pisale, je mož že sklenil. Kot blisk je šla novica od ust do ust po vsem mestu; ne morem Vam popisati, kako je osupnila vsacega, akoravno smo že ene tedne navajeni, skor vsak dan slišati, kako imenitne gospode zapirajo in kako se imenitni možje obešajo in streljajo. Nehoté je vsak mislil na velike goljufije v zadnji vojski in na Eynatten-ovo pravdo toliko bolj, ker so malo dni pred iz Tersta priterali Bruk-ove prijatle. Očitno tedaj se je govorilo, da mož ni naravne smerti umerl; pozneji so jeli tudi eni časniki od samomora govoriti; naznanili so celó natanko vse malenkosti te grozne dogodbe. Ker se tem naznanilom nihče ni ustavljaj in jih nihče ni tajil, je bil vsak prepričan, da si je minister sam z lastno roko življenje vzel. Če je pa — razun „Oest. Ztg.“, ki se je s črnim obrobkom opletla, ko je smert svojega gospoda zvedila — še kdo nad tem dvomil, tega je vladni list „Wiener Zeitg.“ popolnoma preveril. Znabiti ne bo od več, če Vam nekoliko od zadnjih ur bivšega ministra povem, kar je za gotovo znanega. Kakor Vam je že znano, so tiste tri teržaške vélike kupce tukajšni deželni sodní izročili, kjer se deleč razširjena in hudo zamotana Eynatten-ova pravda preiskuje. Pri preiskovanji se je sodní potrebno zdelo, tudi gospoda ministra za pričo poklicati. Ministrovo izpraševanje se je začelo v petek, 20. dan t. m. zvečer in prec se je pokazalo, da bo treba gosp. ministra pričo družih prič in zatoženih izprašavati. Cesar so zdaj za dobro spoznali, ministra odstaviti in ga v začasni pokoj djati. To cesarsko pismo je od 22. t. m. Bruk ga je dobil še tisti dan, ko je zvečer iz glediša prišel. Ko je pismo prebral, je molcé v družini svoje družine čaj pil, potem se je podal v svojo sobo. Drugo jutro ga najde strežaj na postelji nezavedenega in okervavenega. Ponoči si je skušal z britvijo vrat prerezati; vreza na vratú je na levi strani od zatilnika noter do gerla, vendar ni zadela poglavitnih žil; da bi ložej svoj namen dosegel, si je še na obeh rokah nad členom žile prerezal. Drugo jutro, ko ga najdejo na pol mertvega, pošljejo naglo po hišnega zdravnika; poklicali so tudi še enega, ki v bližnji soseski stanuje. Prežalostni družini za ljubo sta molčala zdravnika in tudi strežaji so obljubili molčati, po mestu so pa razglasili, da je ministra božje zadelo. V tem je Bruk umerl. Ljudje so pa berž govorili le od samomora, in ta sum je bil opravičen, ko pride mertvaški oglednik. 25. t. m., to je, v sredo, je prišla sodniška komisija, je pregledala zunaj in znotraj merliča in je poterdila skoz in skoz grozno dogodbo. Ker se je verh tega tudi govorilo, da si je minister tudi zavdal, so želodec izročili kemikarjem; ti nam bodo že kmalo povedali, kaj je resnice nad tem. Prihodnost bo pa na beli dan dala, kaj je gnalo ministra v samomor: ali prenapeta sramožljivost pred sodniškim preiskanjem, kakor pravijo njegovi prijatli, ali pa — slaba vest, kakor vés drug svet govori. — Za gotovo se terdi, da je direktor Richter te dni skušal iz zapora uiti; pa mu je spodletelo. Bog daj, da bi mogel drugikrat kaj bolj veselega pisati.

Iz Verbe na Koroškem 20. aprila. B. L. — Predvčeranjim je bila v kancelii c. k. okrajne gosposke v Ro-